

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
8 päivänä heinäkuuta 1998

Asia T-130/96

Gaetano Aquilino
vastaan
Euroopan unionin neuvosto

Henkilöstö – Sairausloma – Henkilöstösääntöjen 59 artikla –
Lääkärintodistukset – Hyväksymisestä kieltäytyminen – Toimielimen järjestämät
lääkärintarkastukset – Henkilöstösääntöjen 60 artikla – Luvattomat poissaolot –
Virkamiehen palkan takaisinperiminen

Täydellinen teksti ranskan kielellä II - 1017

Aihe: Kanne, jossa kantaja vaatii kantajalle 25.10.1995 tiedoksi annetun sellaisen neuvoston päätöksen kumoamista, jolla päätettiin periä takaisin kantajan palkasta 91 työpäivän palkkaa vastaava määrä ajanjaksona 9.3.1994–15.2.1995 tapahtuneiden perusteettomien poissaolojen takia.

Lopputulokset: Osittainen kumoaminen. Neuvosto veloitetaan korvaamaan kantajalle hänen palkastaan perusteettomasti vähennetyt määrät 58 työpäivän palkan osalta. Muilta osin kanteen hylkääminen.

Tuomion lyhennelmä

Kantaja on palkkaluokan D 1 virkamies neuvostossa, jossa hän on toiminut kerrosvahtimestarina. Hän on jo kauan kärsinyt sairauksista, joiden takia häntä on pitänyt useasti hoitaa ja joiden takia hän on ollut usein sairauslomalla.

Kun hän oli ollut useaan otteeseen poissa sairauden takia, neuvoston asiantuntijalääkäri Simon tutki hänet 20.4.1993. Hän ilmoitti epäilevänsä vahvasti, olivatko kantajan poissaolot lääketieteellisesti perusteltuja.

Kantaja kutsuttiin lääkärintarkastuksiin 28.4., 8.6. ja 6.7.1993, mutta hän ei niihin tullut vedoten siihen, että hänellä on kipsi ja että hänen lääkäriensä ei suosittele hänelle pitkiä automatkoja Monsin alueelta, jossa hän asui, Brysseliin asti. Neuvosto pyysi häntä tämän takia käymään 14.7.1993 lääkäri Goreux'n luona, joka piti vastaanottoa kantajan kodin lähellä. Tämä lääkäri sanoi kantajalle, että hänen täytyy palata töihin 26.7.1993. Kantaja palasi tuolloin työhönsä.

Kantaja oli uudestaan poissa töistä sairauden takia 20.9.1993 alkaen. Hänet kutsuttiin lääkäri Simonin luo 12.10., 20.10. ja 27.10.1993 lääkärintarkastuksiin, joihin hän ei mennyt, vaikka hänen viimeksi saamissaan lääkärintodistuksissa oli maininta siitä, että hän "voi poistua kotoaan".

Lääkäri Simonin vastaanotolla 17.11.1993 tehdyn lääkärintarkastuksen jälkeen toimielimen asiantuntijalääkäri Boussart ilmoitti samana päivänä kantajan esimiehille, että kantaja palaa töihin 22.11.1993 ja että hän ”kykenee vahtimestarin töihin, mutta ainoastaan kevyihin töihin, joissa hänen ei tarvitse kantaa mitään painavaa eikä kävellä tai seisoa pitkää aikaa”. Kantaja palasi töihin vasta 26.11.1993 jälkeen.

Hallinto pyysi 9.12.1993 päivätyllä kirjeellään kantajan esimiestä Anglaretia vaihtamaan kantajan töitä lääkäri Boussartin toiveiden mukaisesti.

Hallinto ilmoitti kantajalle 16.3.1994 päivätyllä kirjeellään, että koska lääkäri Simonilla ei ole tiedossaan mitään sellaista uutta seikkaa, jonka perusteella kantajan poissaolo voitaisiin lääketieteellisesti perustella, työkyvyttömyystodistusta, joka koski ajanjaksoa 21.2. – 20.3.1994, ei voida hyväksyä. Tämän takia kantajaa vaadittiin palaamaan välittömästi töihin.

Vastauksena tähän kirjeeseen Simon sai lääkäri Thysin 8.3.1994 laatiman lääkärintodistuksen kantajan terveydentilasta. Kantajaa hoitava lääkäri Stockheim totesi 21.3.1994 päivätyssä liitekirjeessä, että ”Aquilinon työkyvyttömyysajan pidentäminen on Reine Fabiolan klinikan neurokirurgi Thysin käsityksen mukaan perusteltua, sillä hänen mukaansa Aquilinin kuvaamat työolojen muutokset eli tehtävien ja kerroksen muuttaminen eivät vastaa potilaan kliinistä tilaa”.

Kantajan esimies laati hallinnon 13.4.1994 esittämästä pyynnöstä kuvauksen kerrosvahtimestarin tavallisista työtehtävistä. Kun hallinto oli lääkäri Simonin kanssa tutkinut Anglaretin 20.4.1994 päivätyn kirjeen, se päätteli, että nämä tehtävät eivät poikkeaa lääkärin suosituksista, minkä se ilmoitti kantajalle. Tämän takia kantajan poissaolot 21.3. – 8.4.1994 ja 11. – 30.4.1994 katsottiin perusteettomiksi ja kantajan oli heti palattava töihin.

Kantaja esitti 13.7.1994 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (henkilöstösäännöt) 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vaatimuksen. Hän vaati, että nimittävä viranomainen antaa hänen esimiehilleen kirjalliset ohjeet, jotta he antaisivat hänelle hänen terveydentilalleen soveltuvia työtehtäviä, ja että se katsoo, että hänen ajanjaksolle 6.12.1993–25.6.1994 esittämänsä lääkärintodistukset ovat päteviä.

Hallinto ilmoitti 27.10.1994 päivätyssä vastauksessaan, että lääkäri Simonin mielestä kaikki kyseisen ajanjakson poissaolot olivat perusteettomia ja ettei kantajalle ollut mahdollista löytää työtä, joka sisältäisi vähemmän velvoitteita.

Kantaja kävi 20.9.1994 lääkärintarkastuksessa lääkäri Simonin luona, joka totesi, että poissaolo ajanjaksolla 31.8.–11.9.1994 oli perusteltu. Kuitenkin neuvoston asiantuntijalääkäri piti edelleen useita poissaolojaksoja perusteettomina.

Kantaja kutsuttiin lääkärintarkastuksiin 25.10., 13.12. ja 21.12.1994 sekä 5.1. ja 14.2.1995. Hän ei saapunut mihinkään näistä tarkastuksista eri syiden perusteella.

Kantajaa pyydettiin 8.2.1995 päivätyllä kirjeellä saapumaan 20.2.1995 myös henkilöstöjohtaja Tarlingin luo selvittämään tilannettaan. Hän ei saapunut paikalle, mitä Tarling pahoitteli 22.3.1995 päivätyssä, kantajalle osoitetussa kirjeessään, jossa hän muistutti kantajaa siitä, että tällä oli 90 perusteetonta poissaolopäivää.

Neuvosto ilmoitti 25.10.1995 kantajalle henkilöstösääntöjen 60 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tekemästään päätöksestä, jonka mukaan ottaen huomioon hänen 10.10.1995 jäljellä olevien lomapäiviensä määrä häneltä peritään palkasta takaisin 91 työpäivän palkkaa vastaava määrä ajanjaksolla 9.3.1994 – 15.2.1995 tapahtuneiden perusteettomien poissaolojen takia. Päätöksessä otetaan kuitenkin huomioon kantajan erityinen taloudellinen tilanne siten, että takaisinperiminen ulotetaan 36 kuukauden jaksolle alkaen joulukuusta 1995.

Kantaja vaati 22.11.1995 hallinnolle osoittamallaan kirjeellä tämän päätöksen kumoamista väittäen, että hänen poissaolonsa oli perusteltu asianmukaisilla lääkärintodistuksilla. Tarling katsoi 17.1.1996 päivätyssä vastauksessaan, että kantaja ei ollut esittänyt uusia seikkoja, ja pysyi 25.10.1995 omaksumallaan kannalla.

Kantaja esitti 24.1.1996 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen virallisen valituksen 25.10.1995 tiedoksi annetusta päätöksestä ja siihen liittyvistä päätöksistä. Tämä valitus hylättiin nimenomaisesti 21.5.1996 päivätyllä kirjeellä.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Pelkästään vahvistavaa toimea ei voida pitää jollekin vastaisena toimena. Tästä seuraa, että toimi, joka ei sisällä mitään uutta verrattuna aiemmin tehtyyn jollekin vastaiseen toimeen, ei voi aiheuttaa sitä, että kanteen nostamiselle asetettu määräaika alkaa kyseessä olevan henkilön osalta uudestaan (34 kohta).

Viittaukset: asia 23/80, Grasselli v. komissio, 10.12.1980 (Kok. 1980, s. 3709, 18 kohta) ja asia T-82/92, Cortes Jimenez ym. v. komissio, 3.3.1994 (Kok. H. 1994, s. II-237, 14 kohta).

Tällainen ei kuitenkaan ole tilanne 25.10.1995 henkilöstösääntöjen 60 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tehdyn päätöksen osalta, jonka mukaan kantajalta peritään palkasta takaisin määrä, joka vastaa niiden työpäivien määrää, jotka hän oli perusteettomasti poissa ajanjaksolla 9.3.1994 – 15.2.1995, sillä tässä päätöksessä on selvästi uusia seikkoja verrattuna 16.3.1994 tehtyyn päätökseen, jossa ainoastaan yhtäältä ilmoitettiin kantajalle, että hallinto ei hyväksy edellä mainittua ajanjaksoa edeltävää jaksoa koskevaa lääkärintodistusta, ja toisaalta vaadittiin häntä palaamaan heti töihin (35 kohta).

Tässä tilanteessa neuvoston esittämä oikeudenkäyntiväite, joka koskee sitä, että valitus ja kanne olisi esitetty liian myöhään, ei ole perusteltu, joten se on hylättävä (36 kohta).

Niiden vaatimusten tutkittavaksi ottaminen, joilla pyritään kantajan palkasta takaisin perittyjen määrien palauttamiseen ja hänen vuoden 1995 lomapäiviensä palauttamiseen

Kumoamiskanteen yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi velvoittaa yhteisöjen toimielintä ryhtymään tuomion täytäntöönpanon tarkoitamiin toimenpiteisiin kumoamalla tehty päätös, sillä muuten yhteisöjen tuomioistuimet puuttuisivat hallintoviranomaisen oikeuksiin. Henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan taloudellisuonteisissa riidoissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on kuitenkin täysi harkintavalta, joten se voi velvoittaa vastaajana olevan toimielimen maksamaan tietyt määrät tarpeen vaatiessa viivästyskorkoineen (39 kohta).

Viittaukset: asia T-73/89, Barbi v. komissio, 8.11.1990 (Kok. 1990, s. II-619, 38 kohta) ja asia T-15/93, Vienne v. parlamentti, 30.11.1993 (Kok. 1993, s. II-1327, 41 ja 42 kohta).

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja vaatii, että neuvosto velvoitettaisiin korvaamaan hänelle hänen palkastaan pidätetyt määrät pidätysshetkestä laskettuine viivästyskorkoineen. Koska kyse on taloudellisuonteisista vaatimuksista, ne on tutkittava henkilöstösääntöjen 91 artiklaan perustuvan kanteen osalta (40 kohta).

Sitä vastoin muiden kuin taloudellisuonteisten vaatimusten osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole täyttä harkintavaltaa. Tämän takia kantajan vaatimuksia siitä, että hänelle olisi palautettava lomapäivät, jotka neuvosto on häneltä hänen käsityksensä mukaan virheellisesti vähentänyt, ei oteta tutkittavaksi (41 kohta).

Pääasia*Henkilöstösääntöjen 25 artiklan toisen kohdan rikkomista koskeva kanneperuste*

Henkilöstösääntöjen 25 artiklan mukaan virkamiehelle vastaiset päätökset on perusteltava, ja tämän säännöksen tavoitteena on se, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa päätöksen laillisuutta, ja se, että kyseessä oleva henkilö saa riittävästi tietoja arvioidakseen, onko päätös perusteltu tai onko se sillä tavalla virheellinen, että hän voi riitauttaa sen laillisuuden. Sen arvioimiseksi, täyttääkö henkilölle vastainen päätös henkilöstösäännöissä säädetyn perusteluvelvollisuuden, on otettava huomioon paitsi asiakirjat, joilla päätöksestä on annettu tieto, myös olosuhteet, joissa päätös on tehty ja joissa se on annettu tiedoksi kyseessä olevalle henkilölle. Täältä osin on tutkittava muun muassa, tiesikö tämä henkilö jo ne seikat, joihin toimielin perusti päätöksensä (45 kohta).

Viittaukset: asia 19/87, Hecq v. komissio, 23.3.1988 (Kok. 1988, s. 1681, 16 kohta) ja asia T-80/92, Turner v. komissio, 16.12.1993 (Kok. 1993, s. II-1465, 62 kohta).

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaisen päätöksen tekstissäkin viitataan 8.2., 22.3. ja 29.5.1995 päivätyihin kirjeisiin, joissa hallinto jo kiinnitti kantajan huomiota siihen, että hän oli ollut useita päiviä perusteetta poissa töistä. Lisäksi päätöksessä mainitaan henkilöstösääntöjen 60 artiklan ensimmäinen kohta, jonka mukaan asianmukaisesti todettu luvaton poissaolo vähennetään asianomaisen virkamiehen vuosilomasta, ja jos vuosilomaa ei enää ole jäljellä, virkamies menettää palkan luvaton poissaoloa vastaavalta ajalta. Kun otetaan huomioon myös hallinnon ja kantajan välinen lääkärintodistusten hyväksymättä jättämistä koskeva koko kirjeenvaihto, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantaja kykeni hyvin ymmärtämään, minkä takia häntä koskeva päätös oli tehty, joten päätös on riittävästi perusteltu (46 kohta).

Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjen 25 artiklan toisen kohdan rikkomista koskeva kanneperuste ei ole perusteltu, joten se on hylättävä (47 kohta).

Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee henkilöstösääntöjen 59 ja 60 artikla huomioon ottaen perusteetonta kantajan esittämien lääkärintodistusten hylkäämistä

Henkilöstösääntöjen 60 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan poissaolo vähennetään asianomaisen virkamiehen vuosilomasta ja jos vuosilomaa ei enää ole jäljellä, virkamies menettää palkan luvaton poissaoloa vastaavalta ajalta, mutta tämä edellyttää, että toimitin on asianmukaisesti todennut, että poissaolo on luvaton. Lääkärintodistuksen esittäminen luo oletettaman poissaolon luvallisuudesta. Hallinto voi kiistää tällaisen lääkärintodistuksen pätevyys ja todeta kyseisen virkamiehen poissaolon luvattomaksi vain, jos hallinto on ensiksi teettänyt virkamiehelle henkilöstösääntöjen 59 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti lääkärintarkastuksen; tämän lääkärintarkastuksen perusteella tehdyillä johtopäätöksillä voi olla seurauksia vasta tarkastuksen tekopäivästä lähtien. Asiantuntijalääkäriin ennen sitä päivää tekemillä päätelmillä, jolloin virkamiehen katsottiin ensimmäistä kertaa olevan luvatta poissa, ei ole sellaista vaikutusta, etteikö olisi mahdollista, että tietynä myöhempänä ajankohtana virkamies on työkyvytön; tässä asiassa tämä ajankohta oli joitakin kuukausia sen jälkeen, kun toimitin oli järjestänyt viimeisen lääkärintarkastuksen (71, 73 ja 77 kohta).

Viittaukset: asia 271/87, Fedeli v. parlamentti, 27.4.1989 (Kok. 1989, s. 993, julkaistu lyhennelmänä); asia T-527/93, O v. komissio, 26.1.1995 (Kok. H. 1995, s. II-29, 37 kohta); asia T-169/95, Quijano v. komissio, 6.5.1997 (Kok. H. 1997, s. II-273, 38 ja 39 kohta ja niissä mainittu oikeuskäytäntö) ja asia T-36/96, Gaspari v. parlamentti, 10.7.1997 (Kok. H. 1997, s. II-595, 26 kohta).

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa hallinto alkoi pitää kantajan poissaoloja luvattomina 9.3.1994 lähtien, koska se kyseenalaisti hänen ajanjaksolta 21.2. – 20.3.1994 esittämänsä lääkärintodistuksen pätevyys (74 kohta).

Poissaoloa, jonka kantaja on perustellut lääkärintodistuksella, voidaan kuitenkin pitää luvattomana vasta siitä alkaen, kun toimielin järjesti lääkärintarkastuksen. Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että riidanalaisena ajanjaksona eli 9.3.1994–15.2.1995 kantaja on ensimmäistä kertaa kutsuttu lääkärintarkastukseen 20.9.1994 (76 kohta).

Tässä tilanteessa vastaajana oleva toimielin ei ole ajanjakson 9.3. –20.9.1994 osalta asianmukaisesti todennut, että poissaolo on luvaton. Tämän takia kantajan poissaoloja eli yhteensä 58 työpäivää ei olisi pitänyt vähentää hänen vuosilomastaan eikä hänen olisi pitänyt menettää palkkaa vastaavalta ajalta (78 kohta).

Riidanalaiden poissaolojen loppuosan eli ajanjaksona 29.9.1994–15.2.1995 tapahtuneiden poissaolojen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sitä vastoin arvioi, että neuvosto saattoi perustellusti pitää niitä luvattomina (79 kohta).

Yhteisöjen toimielinten velvollisuus järjestää lääkärintarkastuksia sisältää välttämättä sen, että kyseessä olevien virkamiesten on käytävä näissä lääkärintarkastuksissa tai esitettävä todistus, josta ilmenee riittävän täsmällisesti ja sitovasti, miksi he eivät ole voineet tarkastuksiin tulla, sillä muuten henkilöstösääntöjen 59 ja 60 artikla ovat vailla vaikutusta (83 kohta).

Viittaukset: asia T-135/95, Z v. komissio, 20.11.1996 (Kok. H. 1996, s. II-1413, 34 kohta).

Tässä asiassa on selvää, että kantaja ei ole tunnontarkasti noudattanut hänelle henkilöstösääntöjen 59 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan kuuluvaa velvoitetta (84 kohta).

Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kantajan kanne on osittain perusteltu, joten neuvoston 25.10.1995 tekemä päätös on osittain kumottava. Se on pidettävä voimassa ainoastaan niiltä osin kuin siinä määrätään, että kantajan palkasta on perittävä takaisin 33 työpäivän palkkaa vastaava määrä ajanjaksolla 29.9.1994–15.2.1995 tapahtuneiden perusteettomien poissaolojen takia (86 kohta).

Edellä esitetystä seuraa myös, että kantajan esittämien tämän kanneperusteen kahden muun osan tutkiminen on tarpeetonta. Ensinnäkin on todettava, että riidanalaisen päätöksen perusteetonta taannehtivuutta koskeva väite tukee kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä esitettyjä perusteita. Toiseksi siltä osin kuin on kyse siitä, että hallinto olisi rikkonut kantajaa koskevaa huolenpitovelvollisuuttaan, riittää, kun todetaan, että virkamiesten oikeuksien ja etujen suojaamisen on aina tapahduttava voimassa olevien sääntöjen mukaisesti.

Viittaukset: asia T-123/89, Chomel v. komissio, 27.3.1990 (Kok. 1990, s. II-131, 32 kohta) ja yhdistetyt asiat T-33/89 ja T-74/89, Blackman v. parlamentti, 16.3.1993 (Kok. 1993, s. II-249, 96 kohta).

Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päättänyt osittaisesta kumoamisesta, kantajan rahamääräisiin vaatimuksiin on osittain suostuttava ja neuvosto on velvoitettava palauttamaan kantajalle hänen palkastaan perusteettomasti pidätetyt määrät eli 58 työpäivän palkkaa vastaava määrä. Tähän määrään lisätään pidätyspäivästä alkaen viivästyskorko, joka on suuruudeltaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintavaltansa mukaisesti asettama 5 % vuodessa (88 kohta).

Ratkaisu:

Neuvoston 25.10.1995 tekemä päätös, jolla kantajan palkasta pidätettiin 91 työpäivän palkkaa vastaava määrä ajanjaksolla 9.3.1994–15.2.1995 tapahtuneiden perusteettomien poissaolojen takia, kumotaan siltä osin kuin se koskee 58 päivää, joiden osalta kantajan väitettiin olleen perusteettomasti poissa ajanjaksolla 9.3.–20.9.1994.

Neuvosto veloitetaan korvaamaan kantajalle hänen palkastaan perusteettomasti pidätetyt määrät 58 työpäivän palkan osalta. Tähän määrään lisätään 5 %:n suuruinen vuotuinen viivästyskorke laskettuna pidätyshetkestä.

Muilta osin kanne hylätään.